

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Kontakt saksbehandlar

Monica Dahlmo, 51 56 89 66

Fastsetting av forskrift om regionalt miljøtilskot i Rogaland

Statsforvaltaren i Rogaland har i dag fastsett ny forskrift om regionalt miljøtilskot i jordbruket, Rogaland (heretter RMP-forskrifta), sjå vedlegg. Forskrifta erstattar forskrift av 17. juni nr. 740 om regionalt miljøtilskot i jordbruket, Rogaland.

Framlegg til ny forskrift blei saman med nytt regionalt miljøprogram for Rogaland 2023–2026 (RMP) sendt på open høyring 30. januar 2023 med høyringsfrist 1. mars. I forkant av høyringa blei det halde fem opne digitale møte om rulleringa av regionalt miljøprogram etter miljøtema i programmet:

- [22. juni: Temamøte om gjødselressursane i Rogaland](#)
- [29. august: Temamøte om friluftsliv](#)
- [13. september: Temamøte om kulturminne og kulturmiljø- blei avlyst.](#)
- [20. september: Temamøte om jord og jordhelse, fokus på biokull](#)
- [27. september: Temamøte om biologisk mangfald](#)
- [30. september: Temamøte om avrenning til vatn](#)

Mange av innspela gitt i møta blei forsøkt innarbeidd i utkastet til høyring. Vi fekk høyringssvar frå ni ulike organisasjonar. Vi gjer her greie for vår vurdering av desse, systematisert etter kapitla i forskrifta.

Bakgrunn

Landbruksdirektoratet har bedt Statsforvaltarane i Noreg om å utarbeide forskrift om regionalt miljøtilskot i jordbruket i bygd på instruks av 7. juli 2022 for regionale miljøtilskudd i jordbruket 2023–2026. Instruksen gir føringar for utforming av lokal forskrift, og det går fram av instruksen kvar det er regionalt handlingsrom. Vi kan berre ta stilling til innspel som kjem innanfor det regionale handlingsrommet i instruksen.

Framlegg til ny forskrift og nytt miljøprogram blei i forkant av høyringa sendt til Landbruksdirektoratet for gjennomgang og innarbeiding av kommentarar. Framlegget blei behandla av styringsgruppa for regionalt miljøprogram i Rogaland på styremøte 27. januar 2023.

Behandling av høyrings svar

Vi gjer her greie for vår vurdering av innkomne høyrings svar, systematisert etter kapitla i RMP-forskrifta.

Kulturlandskap

Tilskot til drift av bratt areal

Statsforvaltaren foreslo å føre vidare dagens regelverk for tilskot til skjøtsel av bratt areal utan endringar. Dette innebar krav om at søkar minimum må ha 15 dekar bratt innmarksbeite for å utløyse tilskot. Saksbehandlarsystemet handterer ikkje avgrensinga maskinelt, og kommunane må manuelt kontrollere søknadane. Fleire kommunar har bedt om at minimumsavgrensinga blir fjerna.

Vår vurdering

Avgrensinga blei sett for å målrette tilskotet til føretak som hadde størst ulempe med bratt areal. Auka økonomisk tilskotsramme i RMP gjer det mogleg å fjerne avgrensinga. Vi ser det skaper meirarbeid i kommunane, og tek innspelet til følge.

Tilskot til drift av beitelag

Statsforvaltaren foreslo å føre vidare dagens regelverk for tilskot til drift av beitelag. Vi har vore i dialog med beitelaga for å motivere dei til å samle seg om ei felles finansiering av sanking i tomme område. Det har blitt signalisert at dersom beitelaga lager ein felles avtale der alle beitelaga bruker 1kr/dyr av regionalt miljøtilskot til fellesordning, vil vi auke tilskotssatsen for drift av beitelag tilsvarande. Fellesløysinga er ikkje å sjå på som ein del av regionalt miljøprogram, men eit frivillig tiltak i regi av beitelaga.

Bjerkreim kommune foreslår også å auke kravet til beitetid for tilskot frå seks veker til åtte veker sidan det er foreslått å auke krav til beitetid for tilskot til kystlynghei til 10 veker. Bjerkreim kommune peikar også på problemet med «tomme heier», og foreslår at det blir vurdert å lage ei ordning ved å halde tilbake tilskot.

Vår vurdering

Tidlegare i « forskrift om tilskott til organisert beitebruk», nå oppheva, var det krav om åtte veker beitetid i utmark for tilskot til organisert beitebruk. Det er mogleg å auke krav til beitetid, men Statsforvaltaren vil ikkje gjere det utan forutgåande høyring. Vi poengterer at tilskot til organisert beitebruk er meint for å legge til rette for best mogleg utnytting av beite i utmark, og for å redusere tap på utmarksbeite gjennom organisert tilsyn, organisert sanking og andre målretta fellestiltak. Bruk av blanda beite nær driftssenter, det vil seie utmarksbeite utan gjerde mot innmarksbeite der dyra vekslar mellom å gå på gjødsla innmarksbeite og utmarksbeite, er ikkje etter intensjonen.

Tilskotet er meint å stimulere til samarbeid for bruke utmarksbeite der det er klare driftskostnadar knytt til tilsyn og sanking mv. Det er ikkje meint å vere eit ekstra beitetilskot, og det er ikkje høve til å overføre midlar direkte til medlemmar etter sauetalet eller pr. medlem.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Statsforvaltaren har ikkje motteke forslag til nye område, og dagens ordning blir ført uendra vidare.

Biologisk mangfald

Tilskot til beiting av kystlynghei

Statsforvaltaren foreslo å føre vidare tilskot til beiting av kystlynghei med auka krav til beitetid (frå 8 til 10 veker) for å poengtere at kystlyngheia har godt av å bli beita i skuldensesongane. Frå gamalt av blei kystlynghei nytta som vinterbeite. Forslaget om auka beitetid er støtta av Norsk landbruksrådgiving Rogaland, medan Sandnes kommune ønskjer å halde på dagens krav om 8 veker.

Vurdering

Beiting av kystlyngheia i skuldensesongane vår og haust er viktig for å få god nok skjøtsel av områda. Tidleg vårbeiting er bra for å hindre oppslag av buskar og tre. I område med blåtopp er det viktig med tilstrekkeleg beitetrykk i april/mai. Berre sommarbeite kan vere utilstrekkeleg for å stette kvaliteten på kystlynghei. Beiting i berre 8 veker kan vere utilstrekkeleg, og vi held på forslaget om 10 veker. Det er viktig å merke seg at tilskotet blir utmålt per dekar kystlynghei, og det er ikkje krav om at det er det einskilde dyret som skal ha beita i kystlyngheia i 10 veker (slik som krav til utmarksbeitetilskot i produksjonstilskot fungerer). Det er tilstrekkeleg at det har vore dyr, gjerne av ulike dyreslag, som har beita arealet i minimum 10 veker. Vi poengterer at beitetid er eit av fleire skjøtelsråd, og at det er utviklinga og kvaliteten på arealet som avgjer om skjøtselen kvalifiserer for tilskot.

Tilskot til brenning av kystlynghei

Tilskot til brenning av kystlynghei blei inkludert i RMP i tråd med innspela frå temamøte om biologisk mangfald. NLR Rogaland stettar forslaget om å innføre tilskotet, og synes det er uklart kva som er samanhengen mellom tilskot til brenning og tilskot til beiting. Dei poengterer også at det må kome meir tydeleg fram kva som er ein brenneplan. Dei foreslår også at det bør settast ein lengre frist for beitestart ved restaureringsbrenning.

Vurdering

Vi ser behova for dei presiseringane som NLR Rogaland påpeiker, og meiner dei kan gis i rettleiinga som blir utarbeid for kvar søknadsomgang. Vi ser også at det er behov for å utgreie grensegangen mellom bruk av SMIL-midlar til restaureringsbrenning og RMP-tilskot til vedlikehaldsbrenning. Ved tildeling av SMIL-midlar kan kommunen sette frist for beitestart tilpassa den einskilde saken.

Tilrettelegging av hekke om beiteområde for fugl

Tilskot til hekke- og beiteområde for fugl blei i høyringa foreslått ført vidare utan endringar. Parallelt med utarbeidinga av RMP har NIBIO eit prosjekt med å samanstill gardbrukarane i Rogaland sine erfaringar med vipestriper. Når NIBIO sitt arbeid er ferdig kan det vere nødvendig å gjere justeringar i tilskotsordninga. Randaberg kommune har gitt innspel til ordninga med vipestriper og påpeiker at vipa også legg på andre areal en pløgd areal, og at ho kan føretrekke gamal mark. Dei stiller spørsmål til om det er nødvendig å pløye arealet for å kvalifisere for tilskot.

Vurdering

Meldefristen for etablering av vipestriper blir endra frå 15. oktober året før til 1. mars same år, for å senke terskelen for å bli med på ordninga. Kommunen sitt behov for å kunne foreta stadleg kontroll vil etter vår vurdering framleis vere ivaretatt. Randaberg kommune sine erfaringar med kva slags areal vipa hekker er i tråd med signal frå vipebøndene. Vi endrar derfor forskrifta slik at den inkluderer all slags jordarbeiding, samt areal i stubb. Areal som har «svart jord i dagen» vil etter dette kvalifisere for tilskot. Kjemisk brakka areal blir ikkje inkludert i ordninga.

Kulturminne og kulturmiljø

Skjøtsel av automatisk freda kulturminne

Det blei i høyringa foreslått å føre vidare dagens ordning med tilskot til skjøtsel av automatisk freda kulturminne. Føretak som kan søkje tilskotet må minimum disponere 15 dekar automatisk freda kulturminne for å kunne få tilskot. Sandnes kommune og Bjerkreim kommune foreslår å fjerne avgrensinga då mange kan ha store ulemper i drifta sjølv med mindre areal.

Vurdering

Avgrensinga blei sett for å målrette tilskotet til føretak som hadde størst ulempe. Auka økonomisk tilskotsramme i RMP gjer det mogleg å fjerne avgrensinga, og vi tek innspelet til følge.

Friluftsliv

Tilskot til vedlikehald av turstiar i jordbrukslandskapet blei i høyringa foreslått vidareført utan endringar. Det inneberer i dag at turstiar som ligg innanfor ein radius på tre km målt i luftlinje frå regulerte bustadfelt, eller ligg i område definert som friluftsområde i Regionale planar med oppfølgande kartfesting i aktuell kommuneplan, får høgare tilskotssats enn andre turstiar.

Kommunane Bjerkreim, Suldal og Sandnes ønskjer å inkludere fleire område inn i tiltaksklassen «høg tilrettelegging». Suldal ønskjer å få med regulerte hyttefelt «fordi utkantkommunar kan ha minst like mykje bruk av turstiar frå tilreisande som frå lokalbefolkning. På same tid er det ønskeleg å gjere naturen tilgjengeleg også for desse gruppene». Bjerkreim meiner at «Pandemien gjorde at flere mennesker går på tur, og turmønsteret er endret, slik at avstanden til «befolkningssentra» er eit dårlig». Hå kommune peikar på behovet for å legge til rette for parkering, og meiner parkering bør vere eit krav for tilskotet.

Vurdering

Vi er samd i at det er fleire ting enn avstand frå tettstader som kan påverke kor mykje ei tursti blir brukt. Vi manglar andre objektive målemetodar. Eit alternativ er å berre ha ein tiltaksklasse, og same tilskotssats for alle turstiar uavhengig av kvar dei ligg. Det er ei klar overvekt av turstiar i høg sats, i 2021 var det 527 km tursti i høgsats medan det var 139 km i låg sats. Det vil krevje i overkant av 400 000 kr å ha same tilskotssats for låg tilrettelegging som for høg tilrettelegging. Det er ei klar forenkling for søkjer og forvaltning å berre ha ein tilskotsklasse. Vi tek difor forslaget til etterretning og endrar forskrifta. Etter dette blir det berre ein tiltaksklasse for tilskot til vedlikehald av turstiar.

Vi ser behovet for parkeringsplassar i samband med tilrettelagte turstiar. Vi ønskjer ikkje å sette særskilt krav til parkering. Det er krav til at turstien skal vere ein del av ei samanhengande tursti/turstinettverk. Ved opparbeiding av samanhengande turstiar er tilkomst for allmenta ein viktig del.

Avrenning til vatn og jord og jordhelse

Statsforvaltaren foreslo i høyringa å føre vidare alle dagens tilskotsordningar. I tillegg blei det foreslått å inkludere tilskot til bruk av biokol i open åker. Tilskot til bruk av biokol er eit nytt tilskotsområde. Ei utfordring for forvaltninga er at biokol blir omsett i kubikk medan tilskotet blir utmålt i dekar.

Frivillige tiltak i landbruket har sendt innspel om å innføre tilskot til fangvekst som underkultur i korn, oljevekstar, belgvekstar, radkulturar eller mais.

Vurdering

Tilskot til biokol skal utmålast per kg, og det er nødvendig å sette krav til eigenvekt/tørrstoffinnhald. Vi ser også at det er nødvendig å gjenta krav til produktkvalitet og opphav i instruksen i sjølve forskriftsteksten.

Vi tek innspelet frå Frivillige tiltak i landbruket til etterretning og inkluderer tilskot til fangvekst som underkultur i korn i RMP. Det har vore noko auke i kornproduksjonen i Rogaland, og tilskotet kan vere aktuelt for fleire produsentar.

Tap til luft

Tilskot til nedlegging og nedfelling av husdyrgjødsel gjeld i heile fylket, og har blitt ei stor ordning i RMP. I høyringa foreslo Statsforvaltaren å sette makstak på 6 tonn gjødsel per enkeltspreiing. I forkant blei det avklart med Landbruksdirektoratet at Statsforvaltaren hadde fullmakt til å sette eit slikt krav. Vi har mottatt to høyringssvar på forslaget. NLR Rogaland ønskjer ikkje makstak på 6 tonn per spreiiing. Dei skriv at det normalt ikkje blir tilført meir inn 6 tonn husdyrgjødsel per spreiiing, men at det kan skje ved stor vassinnblanding. Dei peikar også på at det ofte er eit mål at vårgjødslinga med husdyrgjødsel skal dekke kaliumbehovet, og at 6 tonn svært tynn husdyrgjødsel kan gi knapt med kalium, og behov for NK-gjødsel. Dei viser til faren for at bonden då endar opp med å kjøpe NPK-gjødsel som dermed bidreg med unødig fosfor.

Hå kommune støtter innføring av grense på 6 tonn per spreiiing. Dei meiner kravet er viktig og også kunne vore på 5 tonn. Dei fortel om ei aukande tendens til å køyre store mengder, og ganske tidleg sidan slangespreieutstyret gjer det praktisk mogleg. Dei peikar på at det gir mykje større risiko for gjødsel i vassdrag, og at det heller ikkje er optimalt i høve til fordeling av næringsstoff. Dei poengeter at dersom bonden har behov for å køyre alt ut på våren, så er det fullt mogleg å fordele dette på to gjødslingar men nokre vekers mellomrom med slangespreiingsutstyret, og dermed behalde tilskotet.

Vurdering

Intensjonen med miljøtilskot til nedfelling og nedlegging av husdyrgjødsel er å minske tap av næringsstoff til luft og vatn. Gjødslingsutstyret som nyttast for å utløyse miljøtilskot kan gjere det praktisk mogleg og billig å både køyre både tidlegare på våren enn vanleg, og med større mengder enn anbefalt. Store mengder husdyrgjødsel på jord som ikkje er lagleg gir auka fare for avrenning – stikk i strid med formålet med tilskotet. Ei grense på 6 tonn kan redusere faren for avrenning, og vi meiner grensa under normale tilhøve er tilstrekkeleg for vårgjødsling av eng. Vi meiner fastsetting av maksgrense er viktig for å sikre intensjonen med miljøtilskotet. All bruk av husdyrgjødsel skal gå fram av føretaket sin gjødslingsplan, og det er krav om skiftenoteringar som syner spreiedato og gjødselmengde spreidd per dekar.

Vi poengterer at maksgrensa berre gjeld dei som søker regionalt miljøtilskot. Det er forskrift om organisk gjødsel og forskrift om gjødslingsplanlegging regulerer bruk av husdyrgjødsel. Dersom føretak har jordtypar, vassinnblanding o.l. som gjer det ønskeleg å bruke større mengder per spreiiing, kan dei (innanfor gjødselregelverket) gjere det og la vere å søkje regionalt miljøtilskot på arealet.

Ny forskrift er å finne på lovdata.no.

Med helsing

Geir Skadberg (e.f.)
landbruksdirektør

Monica Dahlmo
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Landbruksdirektoratet

Postboks 1450 Vika

0116

OSLO

Adresseliste:

Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes
Bokn kommune	Boknatun	5561	Bokn
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	Ølen
Utsira kommune	Postboks 63	5547	Utsira
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger
Kvitsøy kommune	Kommunehusveien 6	4180	Kvitsøy
Klepp kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	Aksdal
Time kommune	Postboks 38	4349	Bryne
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	Sand
Strand kommune	Postboks 115	4126	Jørpeland
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland
Sauda kommune	Postboks 44	4201	Sauda
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	Ålgård
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	Hauge I Dalane
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Eigersund
Randaberg kommune	Pb 40	4096	Randaberg
Lund kommune	Moiveien 9	4460	Moi
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund